ESPERANTO PANORAMA

Tweemaandelijks
tijdschrift
14de jaargang
nr 83 (5)
sep.-okt. 1983

WERELDKONGRES IN BOEDAPEST: EEN GROOTS SPEKTAKEL

Een Esperanto-kongres in het Oostblok staat steeds garant voor een rekordopkomst. De massale deelname uit landen als Polen, Bulgarije, Hongarije... zorgde er deze keer voor dat voor de eerste maal, zij het met enige moeite, de kaap der 5000 deelnemers werd overschreden.

Dat de enige voertaal op zo'n kongres Esperanto is, kon in dit geval echter niet verhelpen dat de interne kommunikatie moeilijk werd. Eindeloos ronddwalen in de wandelgangen, vruchteloos de grote kongreszaal afspeuren naar een bekend gezicht, gemiste schriftelijke afspraken bij een bepaald loket... het hoorde er allemaal bij, drie deelnemerslijsten en ettelijke adressupplementen ten spijt. Maar dat werd wel royaal gekompenseerd door vele andere specifieke eigenschappen van dit gebeuren.
Voor één keer een centrale zaal die groot genoeg was om alle kongressisten een komfortabele zitplaats te bezorgen. Genoeg aparte vergaderzalen om de honderdenéén diverse programmapunten op te vangen. Voldoende akkomodatie om duizenden hongerige en dorstige esperantisten te voorzien van een natje en een droogje.
Een massale medewerking van de Hongaarse autoriteiten: honderden reuze-Esperantovlaggen overal in de stad Boedapest; tientallen reuzeborden met welkomstwoorden; een gratis en gevariëerd muziekprogramma in het stadspark; gewaardeerde folkloristische optredens... En was het toeval dat de zo gevreesde Hongaarse douanekontrole op dat ogenblik blijkbaar op een laag pitje stond? Geslaagde recepties voor de meest aktieve esperantisten in het prachtige parlementsgebouw, alle mogelijke toeristische uitstapjes. Een onthutsende hoeveelheid Esperanto-dokumentatie over alle mogelijke onderwerpen: kongresorganizatie, kongresstad Boedapest, Hongaarse vrouwen- en vredesbeweging, praktische wegwijzers voor telefoon, verkeer, eten en drinken, kultuur...; een weinig aantrekkelijke boekenwinkel; een uiterst gewaardeerd kultureel programma; een minder geslaagd officieel banket; een aangename koelte in de hoofdkongreszaal Zamenhof – terwijl buiten ook het Hongaarse warmterekord sinds tientallen jaren smartelijk werd ondergaan. Positieve en negatieve elementen, een kongres dus dat mede door zijn massale omvang allerhande gevoelens oproept bij diegenen die één der kongresnummers 1 tot 5010 toegewezen kregen.

ESPERANTO - PANORAMA
Tweemaandelijks tijdschrift uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w.

Redaktie en administratie België
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.
☎ (03) 234.34.00.

Administratie Nederland
Esperanto-Centrum Nederland, Riouwstraat 172, 2585 HW Den Haag.

Abonnementen
Gewoon abonnement: 100 fr. in België, 6.60 *f* in Nederland en 125 fr. of 8.25 *f* voor alle andere landen.

Steunabonnement: 200 fr. in België, 13.20 *f* in Nederland en 250 fr. of 16.50 *f* voor alle andere landen.

Vijfjarig abonnement: 400 fr. in België, 26.40 *f* in Nederland en 500 fr. of 33 *f* voor alle andere landen.

Vijfjarig steunabonnement: 800 fr. in België, 52.80 *f* in Nederland en 1 000 fr. of 66 *f* voor alle andere landen.

Levenslang abonnement: 2500 fr. in België, 165 *f* in Nederland en 2500 fr. of 206.25 *f* voor alle andere landen.

Levenslang steunabonnement: 5000 fr. in België, 330 *f* in Nederland en 6250 fr. of 412.50 *f* voor alle andere landen.

Advertenties
1/1 blz. 2850 fr.* of *f* 165
1/2 blz. 1550 fr.* of *f* 90
1/3 blz. 1200 fr.* of *f* 70
1/4 blz. 850 fr.* of *f* 50
1/8 blz. 500 fr.* of *f* 29
Kleine advertenties 15 fr.* of *f* 0.90 per woord.
Identiek advertenties in 6 opeenvolgende nummers 5 × de prijs van 1 advertentie.
Reduktie voor Esperanto-organizaties: 33 %.
Toeslag voor vergroten of verkleinen van een tekening: 300 fr. * (éénmalig).
(* + 19 % BTW)

Rekeningen
Voor België: 402-5510531-55 t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen.
Voor Nederland: 3583975 t.n.v. Esperanto-Centrum Nederland, Den Haag.

Redakteurs
Anne Tilmont en Paul Peeraerts.

Verantwoordelijke uitgever
Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Esperanto-Panorama verschijnt de 1ste van iedere oneven maand.

Bijvoegsels bij Esperanto-Panorama worden slechts toegestaan als ze keurig gedrukt zijn en in onberispelijk Nederlands of Esperanto opgesteld. De kosten door het bijvoegen van het drukwerk veroorzaakt worden gefaktureerd.

Teksten voor publikatie moeten op het redaktie-adres toekomen uiterlijk de 1ste van de even maand.

De redaktie heeft het recht ingezonden teksten, advertenties of bijvoegsels te weigeren. In geval van diskussie beslist het Bestuur van de Vlaamse Esperantobond.

Overname van artikels is vrij, op voorwaarde dat een presentexemplaar aan de redaktie wordt gezonden.

DANK!

De kaap van de 50000 frank is overschreden! Hartelijk dank aan allen die door hun giften de Vlaamse Esperantobond tot een stevige organisatie uitbouwen. Het lijstje met de laatste schenkingen ziet er als volgt uit:

Vorige stand	47 961
I.M.J. Dijkhoff-Lenze	525
Janssen Pharmaceutica	1 000
L. Mannaerts	1 250
R. de Rop	200
J. Bovendeerd	200
S. de Weerd	200
R. de Roover	300
P. de Roover	300
C. Vanbiervliet	5 000
Anoniem	2 000
Stand op 20 aug.	58 936

Bezocht je reeds

***'t Roggeverdoemmeke**?*

In elk geval doen!

Prettig! – Huiselijk! – Intiem! – Gezellig!

Aloïs en Herlinde
De Bièvre-Montmirail
en
Jan Van de Wal

verwachten je!

Open dag en nacht!

Tel. (03) 231.93.22

TAVERNE
SANDWICHBAR
Kaasrui 5
(Grote markt)
Antwerpen

Debrecen: jongerenkongres

In Budapest viel één groep kongresgangers wel speciaal op: een flinke kliek jongeren die konstant elkaars gezelschap zochten (linkerbovenhoek in de grote vergaderzaal, nietwaar?), samen picknickten op het grootse wandelterras voor het kongresgebouw, kampeerden in de mini-tuin van een van de lokale jonge esperantisten. Zij zullen de geschiedenis ingaan als de Amika Rondo Hideg Sándor.

Een der meest opvallende eigenschappen van deze jongeren was de aanwezigheid van grote wallen onder de ogen. Om hiervoor de verklaring te vinden, moeten we even teruggaan in de geschiedenis, nl. welgeteld één week voor het Universala Kongreso: tijdens de laatste week van juli werd in de Hongaarse stad Debrecen het Wereld-Jongerenkongres georganiseerd.

Aangezien dit kongres iets kleinschaliger was ("slechts" 600 deelnemers dit jaar), is het leggen van kontakten gemakkelijker dan op het enorme volwassenenkongres. En aangezien de meest interessante kontakten in de late en zeer vroege uurtjes worden gelegd... en er daarenboven ook nog tijd moet worden gemaakt voor de ernstige dag-programmapunten, is het niet verwonderlijk dat de jeugdige kongressisten er na die week ietwat uitgeblust uitzagen.

Ook over dit kongres zeer uiteenlopende gevoelens. Onbehagen bij de al te scherpe kontrole bij diverse programmapunten: binnen een halflege zaal, buiten een massa potentiële toeschouwers die vergeefs trachtten de talrijke deurwachters te vermurwen die niemand meer wilden toelaten. Konsternatie toen het kongresgebouw stipt om middernacht werd ontruimd, en er geen alternatief voorhanden bleek om nog ergens rustig na te babbelen. Verveling tijdens vele voordrachten in de Hongaarse of Tsjechische taal die onnauwkeurig en tijdrovend vertaald werden in het Esperanto, terwijl er genoeg vakbekwame esperantisten bestaan die het kongrestema "Informatiestroom in de huidige wereld" hadden kunnen behandelen.

Wrevel over de plaats of de akkomodatie van de logementshuizen en de kwaliteit van het aldaar voorgeschotelde voedsel. Maar zeer filosofisch werd op dat alles de kongresslogan van het jaar toegepast: "Sed tute ne gravas!" (Maar dat heeft toch geen belang!). Want dat alles werd dan weer gemilderd door pozitieve ervaringen: een boeiend folkloristisch programma in het openluchttheater, een zeer geslaagde internationale avond waar vele esperantisten uit diverse landen een gevariëerd staaltje aanboden van hun artistiek kunnen. Druk bezochte dansavonden in de grote kongreshal, met een zéér gekontesteerde verkiezing van „Juffrouw Jongerenkongres". Gratis openbaar vervoer in de stad Debrecen, een behulpzaam organizerend team.

Maar de klap op de vuurpijl was zeker wel die onvergetelijke nacht in het stedelijk zwembad. Eigenlijk is die naam veel te bescheiden, want het is een volledig park met liefst een tiental zwembaden: een olympisch bad, plonsbaden, een extra diep van 3,60 meter, een jolig golvenbad. Daarenboven heeft Debrecen ook een reputatie als kuuroord, dus waren er drie bassins met geneeskrachtig water van 33 en ... 38 graden Celsius, masserende warmwaterstralen incluis.

En dit gigantische pretpark werd op een zwoele zomernacht speciaal voor de kongressisten tot middernacht opengehouden. Met alle eet- en drinkstandjes paraat, met een swingende muziekgroep en enkele geïmprovizeerde attrakties, zoals de officiële tewaterlating van de nieuw-verkozen jongerenvoorzitter Ian Jackson. Wie nog nooit in zijn leven urenlang in een heetwaterbad heeft staan dansen en springen, weet niet wat hij gemist heeft.

Tot daar enkele indrukken van twee grote kongressen: een sfeerbeeld meer dan een

---

Boedapest beknopt

De Bruggeling G. Maertens herverkozen als voorzitter van de Esperanto-Wereldbond ◯ Aanwezigheid van de eerste Hongaarse kosmonaut-esperantist ◯ De Fyne-Trofee voor het land met de meest dynamische Esperantobeweging gaat dit jaar naar China ◯ Officieel werd nu ook beslist dat in 1986 het Wereldkongres in dat land zal worden gehouden, na Canada en West-Duitsland ◯ Cuba treedt toe als het 45ste georganiseerde lid van de Wereldbond UEA.

---

objectief verslag. Wie belang stelt in de georganiseerde programma's, voorgestelde rezoluties en verkozen besturen, vindt zijn gading in de volgende nummers van de gereputeerde Esperantotijdschriften. Zo wordt bijvoorbeeld het septembernummer van het tijdschrift *Esperanto* volledig gewijd aan de bijeenkomsten in Hongarije.

Kaderkursus over Toerisme

Zoals in het vorige nummer aangekondigd, iets meer gegevens over dit veelbelovende weekeinde.

Zaterdag 17 september

vanaf 9 u.: algemene inleiding, voordrachten over diverse aspekten van toerisme: linguistiek, natuurhistoriek, financiën, planning en praktische reisbegeleiding. Einde rond 16 u. Vergeet niet dat alle lessen in het Esperanto gegeven worden... Er is medewerking van één van de kopstukken van de Poolse organizatie Monda Turismo, dhr. Grzebowski. Op het einde mogelijkheid tot het afleggen van een praktische proef over de gevolgde stof.

Zondag 18 september

Voor slechts 500 fr. (zelfs gratis voor de beste kursisten van de Toeristische Kaderkursus!) vanaf 7 u. een busreis Brussel-Antwerpen-Rotterdam, met een bezoek aan diverse Esperanto-Centra. Terugreis via het Nederlandse Delta-gebied en het mooie Zeeland. Rezerveer wel even uw busplaats, een telefoontje volstaat.

Gekombineerd met Esperanto-Inleiding

Op de dag van de toeristische kaderkursus wordt er ook een inleidende les Esperanto gegeven voor hen die reeds meertalig zijn. De kursisten worden in verschillende taalgroepen verdeeld: Frans, Duits, Nederlands, Engels. De kosten bedragen 500 fr., alle kursusmateriaal inbegrepen. De zondagse ekskursie kan ook een zeer aangename kennismaking worden met enkele aspekten van de Esperanto-wereld.

Het Centrale Adres voor al deze aktiviteiten (kursussen en ekskursie): Grétrystraat 26, 3de en 4de verdieping in het centrum van Brussel. De administratie berust bij Marc Demonty, Missionarissenlaan 39 b 5. Hij verwacht alle reservaties, vragen om inlichtingen, inschrijvingen voor kursussen enz...

Herdenking van het Esperanto-monument te Bergen op Zoom.

Op 19 oktober wordt het volgende uitgebreide programma voorzien; alle belangstellenden zijn welkom.

- 10.00 u. ontvangst van de deelnemers in het restaurant van het station van Bergen op Zoom.
- 11.30 u. ontvangst ten stadhuize door de burgemeester, dhr Zevenbergen, gevolgd door een wandeling naar het monument; korte ceremonie met toespraak door F. Winkel.
- 13.00 u. lunchpauze.
- 14.00 u. Beiaardkoncert door Pedro de Smet.
- 15.00 u. Geleide stadswandeling of muzeumbezoek aan "De Markiezenhof".
- 17.30 u. Korte "Drielandenbijeenkomst"; warme maaltijd tot 19 u.

De prijs voor het volledige programma is *f* 25, inclusief koffie en maaltijden. Inschrijving gebeurt door storting van *f*5 vooraf-betaling op postrekening 1345232 van mevrouw Krombeen, Juffersweg 4 B, 4421 JB Kapelle, Nederland. De resterende *f*20 worden bij aankomst afgerekend. Wie mee wil helpen bij de organizatie kan zich aanmelden bij A.W. Treurniet, Frederik Maystraat 2, 4614 EH Bergen op Zoom, ☎ 01640 51530.

Esperanto in internationale kongressen en colloquia.

De kommissie voor informatie van de Wereldbond van Esperanto (UEA) probeert sedert enkele jaren de aanwezigheid van de Internationale Taal Esperanto op internationale kongressen, colloquia, symposia, studiedagen e.d. te verzekeren.

Vermelden we enkele voorbeelden van die aanwezigheid in de voorbije jaren:

- 1979 Brussel, Vrije Universiteit: Colloquium over het vreemdetalenonderwijs aan de universiteit.
- 1980 Brussel, Kongrespaleis. Wereldforum: Van Internationaal naar Transnationaal.
- 1981 Turijn (Italië): Internationaal colloquium georganizeerd door CIREEL: Onderwijs in verscheidenheid van talen in Europa.
- 1982 Brussel, Universitaire Fakulteiten

St. Aloysius (Onderzoekscentrum voor meertaligheid): internationaal symposium over Theorie, Methode, Modellen en Vergelijkbaarheid van Taalkontakten.

Natuurlijk blijft de kommissie voortwerken. in de nabije toekomst worden nog voorzien:

sept. 1983 Nijmegen, Katholieke Universiteit: Internationaal Colloquium over proefondervindelijk onderzoek m.b.t. het onderwijs van moderne talen, georganiseerd door AIMAV. G. Lobin, verbonden aan het Kybernetisch Instituut te Paderborn, zal een uiteenzetting houden over het Taaloriënterend onderwijs zoals het werd uitgewerkt door Prof. Frank. Het bewijst dat een vroegtijdige studie van het Esperanto de studie van andere moderne talen erg vergemakkelijkt.

nov. 1983 Parijs: Studiedag over Esperanto aan de Université de Paris VIII, inlichtingen bij F. Lo Jacomo, 14 rue de la Pompe, F-75016 Paris.

dec. 1983 New York, Center for Research and Documentation on World Language Problems: Colloquium over Esperanto. Inlichtingen bij Humphrey Tonkin, Office of the President, State University College, Potsdam, NY 13676, USA.

aug. 1984 Brussel, Vrije Universiteit: 7de Wereldkongres van Toegepaste Linguïstiek over de bijdrage van de T.L. tot een betere internationale verstandhouding.

Esperanto kan erop vertegenwoordigd zijn

a) in een eigen symposium van drie uur over Esperanto en de internationale verstandhouding;

b) een of meer lezingen te kiezen uit 36 onderwerpen.

Wij zoeken dringend deskundige medewerkers!

april 1985 Italië: Europese Vereniging van Onderwijzend personeel over: School en Maatschappij in een Europees perspektief. (We onderhandelen over eventuele Esperanto-deelname.) Inlichtingen zijn te verkrijgen bij E. Symoens, Putsesteenweg 131/A, 2180 Kalmthout, ☎ 03/666 62 66.

DE NOORDSTAR
EN BOERHAAVE N.V.

de eerste vlaamse
verzekeringsmaatschappij

gent 091/25 75 15

kulturele stichting NOORDSTARFONDS v.z.w.

DROOGKUIS

VAN OSTA
SERVICE!

Orde van de Tempeliers

Wij ontvingen op de redaktie een nieuw tijdschrift van een zéér oude vereniging, de Orde der Tempeliers. De enigszins mysterieuze vereniging gebruikt nu ook het Esperanto in zijn uitgaven. De Orde der Tempeliers is een bekende Middeleeuwse Ridderorde die hun hoofdkwartier in Jeruzalem hadden. Hun tradities leven voort tot vandaag toe. In 1974 stichtten ze een imaginaire staat "Kastelanio", die o.a. ook postzegels uitgeeft. Daarover en over de Orde in het algemeen vindt u meer informatie in het eerste nummer van het tijdschrift "Esperanto por Kastelanio". Redaktieadres: Formanekgasse 12, A-1190 Wenen, Oostenrijk.

Franstalige politiek?

Een debat in de Franse Nationale Vergadering heeft geleid tot een spraakverwarring zoals destijds bij de bouw van de toren van Babel. In een langdurig debat over de nieuwe wet op de ondernemingsraden bedienden vertegenwoordigers van de oppositie zich achtereenvolgens van het Duits, een in Tsjaad gesproken dialect en het Spaans, toen zij amendementen verdedigden op de voorgenomen regeling dat een kandidaat voor de ondernemingsraad niet beslist franssprekend behoeft te zijn.

SONORILO

DOORNSTRAAT 22, 2610 WILRIJK ☎ 827.24 05

«SNEL EN VOORDELIG!»

BIJ «SONORILO» KUNT U ZICH ABONNEREN OP:

BUDAPEŜTA INFORMILO ≈ HEROLDO DE ESPERANTO

EL POPOLA ĈINIO ≈ MONATO

NORVEGA ESPERANTO ≈ OOMOTO, K.A.

...ALLES IN EN OVER ESPERANTO...

FIRMA VAN ISEGHEM & VERSTRAETEN P.V.B.A.

GLAS
SPIEGELS
STOPVERF
GLAS IN LOOD
'SECURIT' GLAS
GEKLEURD GLAS

ALUMINIUMSTANGEN VOOR KOEPELS

GLAS-CEMENT VOOR VOLLEDIGE GLAZEN KONSTRUKTIES

Telefoon (03) 827 28 75

ST.-BERNARDSESTEENWEG 631 , HOBOKEN

inlichtingen-aktiviteiten

SEP.-OKT.

AALST

ESPERANTOGROEP AALST ☆
Inlichtingen: de hr. de Wit, Ninovestraat 157, 9440 Erembodegem, ☎ (053) 70.53.68.
Bijeenkomsten: de laatste dinsdag van de maand in de jeugdbibliotheek Kattestraat 31 (2de verdieping).

ALKMAAR

NEA-SEKCIO
Inlichtingen: mevr. F. Bakker-Kroon, Meester Quantplein 2, 1862 GB Bergen, ☎ (02208) 4582.
Bijeenkomsten: de 3de maandag van de maand.

ALMELO

NEA-SEKCIO
Inlichtingen: mevr. A.J.B. Vrolijk-Hemelman, Hofkampstraat 33, 7607 NB Almelo.
Bijeenkomsten: de 3de woensdag op het bovenstaande adres.

AMSTERDAM

SAMENWERKINGSCOMITÉ
Bijeenkomsten: AKKE-konversatie-bijeenkomsten elke dinsdag om 20 u. in het Centraal Station, laatste deur op het eerste perron (oostzijde, 2b) in, daarna 1 verdieping hoger.
Inlichtingen: J.A. Hardeveld, ☎ (075) 28.70.18.

ANTWERPEN

KONINKL. ESPERANTOGROEP „LA VERDA STELO", v.z.w. ☆
Inlichtingen: ☎ (03) 234.34.00 (kantooruren) of 440.30.92.
Bijeenkomsten: hebben plaats in het Esperantocentrum, Frankrijklei 140 (1ste verdieping), 2000 Antwerpen, telkens om 20 u. Het klublokaal is open vanaf 18 u.
Programma's:
2 sep.: dhr. Willy Huybrechts spreekt over zijn "Zeiltochten naar Engeland". Voordracht met dia's.
09 sep.: Wegens het Kongres in Leuven: geen programma. Het klublokaal is wel open.
16 sep.: INTERNATIONALE AVOND. Dr. Tyburcjusz Tyblewski (Jelenia Góra, Polen) spreekt over "De essentie van toeristische kontaktname."
19 sep.: Conversatieavond.
23 sep.: Voordracht met dia's door dhr Marc Demonty over de Rijnvallei.
30 sep.: Gitaarconcert door dhr Ivo Teuwen. Ook niet-Esperantisten zijn hartelijk welkom.
7 okt.: Voordracht over het Internationaal Jaar van de Kommunikatie door dhr André Staes.
14 okt.: INTERNATIONALE AVOND. Voordracht met dia's door Lieve en Paulus Dorlas (Nederland) over hun reis door Afrika.
21 okt.: Wijn- en kaasdegustatie door s.v. SERCO. Vooraf inschrijven! Deelname kosten: 100 fr.
28 okt.: "Mozaiek", een Esperantokwis van Albert Claessen.
4 nov.: Voordracht met dia's door Mevr. Maria van Meulder over boekbinden.

!

★ .... ☆ .... ★ .... ☆ .... ★ .... ☆ .... ★ .... ☆ .... ★ .... ☆ .... ★ .... ☆ .... ★ .... ☆ .... ★ .... ☆ .... ★

5 nov. Esperantobal in zaal Alpheusdal (Berchem) Esperantobal 5 nov.

★ .... ☆ .... ★ .... ☆ .... ★ .... ☆ .... ★ .... ☆ .... ★ .... ☆ .... ★ .... ☆ .... ★ .... ☆ .... ★ .... ☆ .... ★

ARNHEM

NEA-SEKCIO
Inlichtingen: de heer A. van den Brul, C. Lourdonlaan 2, Rozendaal (Gld.), ☎ (085) 64.86.09.

BERINGEN

BERINGSE ESPERANTOGROEP ☆
Inlichtingen: Paalsesteenweg 10, 3950 Beringen.
Bijeenkomsten: de 2de donderdag aan de Rozenlaan 5.

BLANKENBERGE

BLANKENBERGSE ESPERANTOGROEP ☆
Inlichtingen: Helmweg 7, 8300 Knokke-Heist 1.

BODEGRAVEN

STICHTING ESPERANTO BIJ HET ONDERWIJS
Inlichtingen: Hollandshof 70, ☎ (01726) 12141

BRUGGE

BRUGSE ESPERANTOVERENIGING „PACO KAJ JUSTECO" ☆
Inlichtingen: St.-Klaradreef 59, 8000 Brugge.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de donderdag in Diogenes, Schaarstraat 96.

BRUĜA GRUPO ESPERANTISTA – REĜA SOCIETO ☆
Inlichtingen: R. Rotsaert, Visspaanstraat 97, 8000 Brugge, ☎ (050) 33.00.04.
Jeugdverantwoordelijke: André Ruysschaert, Ganzestraat 66, 8000 Brugge.

BRUSSEL

BRUSSELSE ESPERANTOGROEP
Inlichtingen: Missionarissenlaan 39 b 5, 1080 Brussel, ☎ (02) 520.19.44
Bijeenkomsten: Iedere donderdag van 12.30 u. tot 14 u. in "Le Passage", Marsveldplein. Het programma vindt u in „Esperanto aktuala" (abonnement 50 fr. op rek. 961-0907453-13 van „Brusela Esperantista Grupo", Sperwerlaan 86 b 5, 1150 Brussel).

EUROPEES ESPERANTOCENTRUM
Inlichtingen: Montoyerstraat 37 b 24, 1040 Brussel, ☎ (02) 513.59.95. (antwoordapparaat).

DEN HAAG

NEA-SEKCIO
Inlichtingen: Mevr. I.M.J. Dijkhoff-Lenze, van Trigtstraat 20, 2597 VZ Den Haag, ☎ (070) 24.39.23.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag om 20 u. in het Esperantohuis, Riouwstraat 172.

TANEF (Naturamikoj-esperantistoj)
Inlichtingen: Mevr. van der Horst, Hengelolaan 1158, 2544 GT Den Haag, ☎ (070) 66.65.47.
Bijeenkomsten: de 2de en laatste maandag om 20 u. in zaal Nigrotje, Maarseveenstraat 2.

DEVENTER

NEA-SEKCIO
Inlichtingen: J.S. Douma, Rembrandtkade 177, 7412 HL Deventer, ☎ (05700) 18304.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag.

DEURNE

ARBEIDERSESPERANTISTEN
Inlichtingen: J. Bonte, Ruggeveldlaan 635 b 2, 2100 Deurne.
Bijeenkomsten: de 3de dinsdag om 20 u., kasteel Bisschoppenhof, Spanhovenstraat.

DRACHTEN

ESPERANTOCENTRUM
Inlichtingen: De Nijverheid 4, 9207 DK Drachten, ☎ (05120) 10.851
Cursussen: voor beginnelingen en gevorderden. Vraag inlichtingen.

EDEGEM

ESPERANTOGROEP EDEGEM ☆
Inlichtingen: de heer Durwael, P. Gilsonlaan 5, 2520 Edegem, ☎ (03) 440.30.92.

EINDHOVEN

ESPERANTO-KLUBO EINDHOVEN
Inlichtingen: de heer R. Bossong, Floraplein 23, 5644 JS Eindhoven, ☎ (040) 11.41.62.
Bijeenkomsten: de 2de donderdag om 20 u. in Aktiviteiten Centrum "Henriette Roelants", Corn. Dankertstraat 2.

GENT

GENTA ESPERANTO-GRUPO „LA PROGRESO" ☆
Inlichtingen: Brusselsesteenweg 385, 9219 Gentbrugge, ☎ (091) 30.13.01.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de vrijdag in zaal Vooruit, St-Pietersnieuwstraat 23.

GENTA ESPERANTO-KLUBO ☆
Inlichtingen: Belgradostraat 43, 9000 Gent, ☎ (091) 23.56.40.
Bijeenkomsten: de 1ste woensdag om 20 u.

GRONINGEN

NEA-SEKCIO
Inlichtingen: Esperanto-Centrum, Berkelstraat 5, 9725 GT Groningen, ☎ (050) 25.98.46.
Bijeenkomsten: in het gebouw Filadelfia, Dirk Huizingastraat 17.

UJE (afd. Groningen van de Nederlandse Esperantojeugd)
Inlichtingen: Coranthijnestraat 69, 9715 RG Groningen, ☎ (050) 77.59.54.

HAARLEM

NEA-SEKCIO „KOMPRENADO FARAS PACON"
Inlichtingen: G. Duivis, Kemphaanlaan3, 2104 BK Heemstede, ☎ (023) 26.46.02.
Bijeenkomsten: eenmaal in de veertien dagen (donderdags).

HASSELT

ESPERANTO HASSELT ☆
Inlichtingen: Ir. J. Christiaens, Just. Lipsiuslaan 26, 3500 Hasselt. ☎ (011) 22 74 23.
Bijeenkomsten: In het Cultureel Centrum, Kunstlaan 5.
3 & 4 sep.: Infostand over Esperanto in de Hobbybeurs (stand 84).
12 sep.: om 20 u. Bestuursvergadering bij J. Christiaens (zie hoger).
17 sep.: vanaf 15 u. bijeenkomst van de Limburgse esperantisten. Gastspreker is dhr A. Coppé over "Is Esperanto nuttig?" Daarna informatiedag.
26 sep.: vanaf 20 u. gespreksgroepen.
6 okt.: vanaf 19.30 eerste les Esperantocursus.
10 okt.: om 20 u. bestuursvergadering bij J. Christiaens (zie hoger).
13 & 20 okt.: tweede en derde les Esperantocursus.
24 okt.: E.H. Beckers toont dia's over "Radio Vatikaan". Aanvang 20 u.

HILVERSUM

NEA-SEKCIO „DREVES UITERDIJK"
Inlichtingen: Mej. Middelkoop, Jonkerweg 11, 1217 PL Hilversum, ☎ (035) 43.320

FLE-SEKCIO
Inlichtingen: Mevr. M.Dee-Tervoren, J. Catsstraat 10, 1215 EZ Hilversum, ☎ (035) 12.717.

KALMTHOUT

LA ERIKEJO ☆
Inlichtingen: Rozendreef 33, 2180 Kalmthout, ☎ (03) 666.99.88.
Bijeenkomsten: de laatste donderdag in het parochiecentrum van Heide.

KAPELLE

ZELANDA ESPERANTO-GRUPO
Inlichtingen: Sally en Dries Krombeen, Juffersweg 4 B, 4421 JB Kapelle, ☎ (01102) 1563.

KORTRIJK

LA KONKORDO ☆
Inlichtingen: Oudenaardsesteenweg 158, 8500 Kortrijk, ☎ (056) 22.00.11.
Bijeenkomsten: elke woensdag om 19.30 u., Passionistenlaan, Jeugdherberg.

LEEUWARDEN

NEA-SEKCIO
Inlichtingen: Mevr. Y. Weidema, Goutumerdyk 18, 9084 AE Goutum. ☎ (058) 88.28.10.
Bijeenkomsten: donderdag om de 14 dagen om 15.00 uur in het Doopsgezind Centrum, Ruiterkwartier 173, Leeuwarden.

LEUVEN

ESPERANTO 2000 ☆
Inlichtingen: Marc vanden Bempt, Duisburgsestraat 12, 3030 Leuven, ☎ (016) 20.14.53.
Bijeenkomsten: de tweede woensdag om 20 u. in het Nieuw Conservatorium, K. Albertsquare 52 (behalve van juli tot september).
Programma's:
14 sep.: om 20 u., voordracht over Kenia door mej. K. Seghers.
12 okt : Luc Rijnders spreekt over "Magiaj kvadratoj kaj kvadratetoj.
19 okt.: om 20 u., info-avond met dia's
22 en 23 okt.: Esperanto-snelcursus van 9 tot 12 en van 13 tot 17 u.
vanaf 26 okt: cursus Esperanto in 16 weken, steeds van 20 tot 22 u. Een gelijkaardige kursus zal plaats hebben in Tienen en in Heverlee. Vraag inlichtingen!

LIMBURG — **ESPERANTO LIMBURG ☆**
Inlichtingen: Justus Lipsiusstraat 26, 3500 Hasselt, ☎ (011)53.64.10.

MECHELEN — **MECHELSE ESPERANTOGROEP ☆**
Inlichtingen: de heer R. Saels, Lange Zandstraat 52, 2580 St-Katheliine-Waver, ☎ (03) 231.17.90.
Bijeenkomsten: de 1ste maandag om 20 u. in het VTB-lokaal, O.L.Vrouwestraat 34.

MORTSEL — **ESPERANTOGROEP MORTSEL ☆**
Inlichtingen: Speeltuinlaan 14, 2510 Mortsel, ☎ (03) 449.50.06 of St.-Hathebrandstraat 8, 2510 Mortsel, ☎ (03) 449.50.24.
Bijeenkomsten: iedere zondag om 10 u. (voor beginnelingen) en om 11. u (gevorderden) in het Hof van Rieth, Molenlei 68.

NIJMEGEN — **ESPERANTO-KLUBO ZAMENHOF**
Inlichtingen: Mevr. G.H.M. Wulfers, Lindanusstraat 16, 6525 PV Nijmegen, ☎ (080) 55.15.05.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag om 20 u. op het vermelde adres.

ROTTERDAM — **ESPERANTO-GRUPO MERKURIO**
Inlichtingen: de heer R. Moerbeek, ☎ (010) 36.15.39
Bijeenkomsten: de 1ste en 3de woensdag om 20 u., Rotterdam, Aristotelesstraat 200.

FLE-AFDELING 2
Inlichtingen: Mevr. N. Vollegraaf, Dorpsweg 111 A, 3082 LG Rotterdam, ☎ (010) 29.46.84.
Bijeenkomsten: de eerste 3 donderdagen, Brabantsestraat 12.

SAT-RONDO
Inlichtingen: Mevr. N. Bout-van Veen, Tweede Pijnackestraat 12 A, 3035 GJ Rotterdam, ☎ (010) 66.30.73.

PTT ESPERANTO-GRUPO „ESPERANTO ESTU NIA CELO" – NEA-SEKCIO
Inlichtingen: de heer L. van Duijn, Touwslagersstraat 6A, 3061 VX Rotterdam.
Bijeenkomsten: elke woensdag om 20 u. in het postkantoor, Delftseplein (5de verdieping).

ST.-NIKLAAS — **ESPERANTOGROEP ST.-NIKLAAS ☆**
Inlichtingen: Leo Corijnen, Weynstraat 1, 2700 St.-Niklaas, ☎ (03) 776.33.88 of (03) 772.57.42.

TESSENDERLO — **ESPERANTOGROEP TESSENDERLO ☆**
Inlichtingen: Willy Godeleine, Kerkstraat 13/1, 3980 Tessenderlo.
Bijeenkomsten: elke 4de woensdag.

TILBURG — **ESPERANTO TILBURG**
Inlichtingen: de heer H. Appelo, Montfortanenlaan 100, 5042 CX Tilburg, ☎ (013) 68.04.73.

TURNHOUT
Inlichtingen: de heer G. Duyck, Harmoniestraat 47, 2300 Turnhout, ☎ (014) 41.22.33.

UTRECHT — **SAMENWERKINGSCOMITÉ**
Inlichtingen: de heer Punt, Maniladreef 73, 3564 JB Utrecht, ☎ (030) 61.69.67.

WILRIJK — **ESPERANTOGROEP WILRIJK ☆**
Inlichtingen en Bijeenkomsten: Doornstraat 22, 2610 Wilrijk, ☎ (03) 827.24.05 (alle dagen behalve woensdag tussen 10 en 12 u.).

ZAANSTREEK — **ESPERANTO-CENTRUM**
Inlichtingen: postbus 433, 1500 EK Zaandam, ☎ (075) 16.69.31.

De groepen aangeduid met een ☆ zijn aangesloten bij de Vlaamse Esperantobond. Het lidmaatschap bedraagt er 200 fr. per persoon en geeft recht op een gratis abonnement op *Esperanto-Panorama*. Het lidmaatschapsgeld kan worden betaald aan de groep of rechtstreeks op rek. 402-5510531-55 van de Vlaamse Esperantobond.

2 zalen: ☆klassiek en stijlvol, wals en tango
☆dynamisch moderne disco

5 november 1983, 20.30 u.

NOVEMBER						1983
Z	M	D	W	D	V	Z
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

esperantobal

zaal alpheusdal
f. williotstraat 22, berchem
bereikbaar met tram 7 en 15 en met bus 9

toegangskaarten in voorverkoop 200 fr. (150 fr. voor jongeren tot 25) verkrijgbaar in het esperanto-centrum antwerpen en bij de diverse esperantoklubs

Een feestelijk avondje uit!

Op aanvraag van enkele van onze lezers wordt vanaf nu elke maand een ministukje in Esperanto opgenomen. Om de nieuwsgierigheid van niet-esperantisten te bevredigen, of als bescheiden oefeningetje voor beginners...
Telkens wordt een ander soort tekst gepresenteerd, met enkele woordjes verklaring. Deze keer kozen wij – om aktueel te blijven – enkele uittreksels uit de dagelijkse kongreskrant van het wereldkongres te Boedapest. Laatste programmawijzigingen, verslagen van vergaderingen, artikels van algemeen belang, het weerbericht, kortom, alles wat de deelnemers interesseert tijdens een drukke kongresweek: een bont allegaartje dus, waarvan hier enkele voorbeelden.

TEJO[1] SIN PREZENTAS

La 1-an de aŭgusto je la 10-a horo en la Salono Zamenhof[2] okazis interesa kunveno. Dum la gvidado de Ian Jackson, (prezidanto de TEJO) "TEJO sin prezentas" por preskaŭ 300 homoj, kiuj scivolis[3] pri la agado, pri la nova estraro[4] kaj la agadplano de TEJO. La prezentado montris, ke TEJO tre vigle[5] agadas[6] kaj sufiĉe plifortiĝis dum la lastaj jaroj. Ĝia multfaceta[7] agado tamen ĝis nun ne estas sufiĉe konata por la ne TEJO-anoj.

1. **TEJO:** *Tutmonda Esperantista Junulara Organizo; Wereldorganizatie van Esperanto-jongeren.*
2. **Salono Zamenhof:** *de allergrootste vergaderzaal op de wereldkongressen krijgt traditioneel de naam van de ontwerper van het Esperanto.*
3. **scivoli:** *nieuwsgierig zijn*
4. **estraro:** *bestuur*
5. **vigle:** *levendig*
6. **agadi:** *aktie voeren*
7. **multfaceta:** *veelzijdig*

NE NUR POR KOMPUTISTOJ

Post la sukcesa lanĉado en la IJK[1] de la nova gazeto *Internacia Komputisto*, oni konstatas ankaŭ ĉi tie grandan interesiĝon, ne nur inter komputistoj. Multaj homoj trarigardas la provnumeron, kaj petas informojn pri abonado, ĉe la giĉeto[2] de Scienca Eldoncentro de UEA[3].

1. **IJK:** *Internacia Junulara Kongreso, Wereld-Jongerenkongres.*
2. **giĉeto:** *loket*
3. **UEA:** *Universala Esperanto-Asocio*

VANKUVERO[1] ATENDAS VIN!

Verŝajne jam estas konata por vi, ke la 69a Universala Kongreso de Esperanto okazos en Vankuvero (Kanado). Kiel ni ekscias el la Unua Bulteno de la 69a UK de Esperanto (ricevebla ĉe la giĉeto), Vankuvero estas la plej granda urbo de la provinco Brita Kolumbio, estas vigla centro de negocado[2], industrio, transporto. LKK[3] de la 69a UK planas por la kongresanoj multajn kaj diversajn ekskursojn; per boato, aŭtobuso, funikularo[4], vaportrajno[5], kaj piede[6].

1. **Vankuvero:** *Vancouver*
2. **negocado:** *handel*
3. **LKK:** *Loka Kongresa Komitato – het lokaal organizerend komitee.*
4. **funikularo:** *kabelbaan*
5. **vaportrajno:** *stoomtrein*
6. **piede:** *te voet*

ESPERANTAJ SALUTVORTOJ

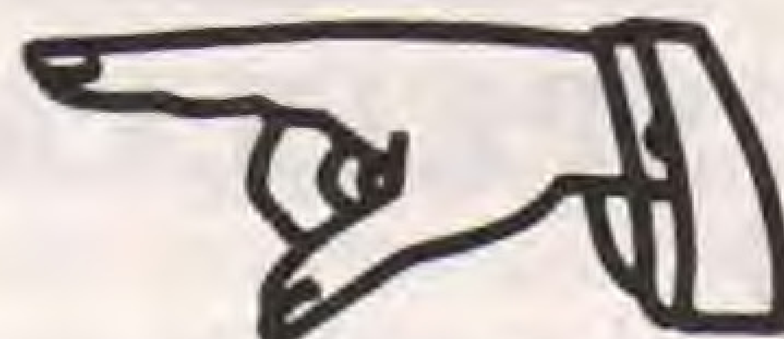
Unu el la 20 diplomatoj, kiuj ĉeestis la Inaŭguron[1] de la 68a UK salutis la Kongreson senpere en Esperanto. Ni eksciis, ke tio ne estis nur afabla, ĝentila[2] gesto fare de Fattah Ezzel Din, la unua sekretario de la Ambasadejo de Egiptio en Hungario, kiu ellernis la Internacian Lingvon kaj fariĝis esperantisto en Budapeŝto.

1. **inaŭguro:** *openingsplechtigheid*
2. **ĝentila:** *beleefd*

★ Een joviale clubavond...
★ Een boeiend Kongres...
★ Een gezellige avond...
Zet een advertentietje in
Esperanto Panorama

Wie naar een **Esperantobal** gaat, wil er een feestelijk dagje van maken (en niet te vroeg naar bed!),

daarom:

verzorgen wij voor u:
- privé-logies in Antwerpen tegen een minimum-vergoeding (tijdig aanmelden a.u.b.!)
- een gezellig en feestelijk etentje (kaarslicht!) vóór het bal, voor wie op voorhand reserveert.

Alle inlichtingen, reservaties en inschrijvingen in het Esperanto-Centrum, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen; tel. (03) 234 34 00 van 9 tot 12.30 en van 13.30 tot 17 u. (buiten deze kantooruren kunt u uw bestellingen ook dikteren aan een vriendelijk antwoordapparaat).
Ook de toegangskaarten voor het bal kunnen op dit adres besteld worden. Breng vrienden en kennissen mee!

~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

Ook ons lessenpakket Esperanto-Programita is nog volop verkrijgbaar: 5 boekjes met platen of cassette. Meer inlichtingen bij: F.E.L.,
Frankrijklei 140,
2000 ANTWERPEN

Korrespondentie-begincursus ESPERANTO

met Persoonlijke Begeleiding

- 20 lessen
- direkte hulp van leraar in eigen streek
- met cassette voor uitspraakoefeningen (fakultatief)
- en een informatiebrochure over de internationale taal

Leren in uw eigen tempo!

De komplete kursus voor 1 000fr (1 200fr met cassette)

Besteladres: **Vlaamse Esperantobond, Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen.**

~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

In de loop der jaren stromen er op de redaktie vele artikels binnen: over taalincidenten, over typische voorvalletjes i.v.m. kommunikatie enz...
Enkele van die stukjes plaatsen wij in onze rubriek "Uitgeperst", andere blijven wegens plaatsgebrek noodgedwongen in de lade liggen. Omdat het materiaal echter te interessant is om daar te liggen verkommeren, verschijnt er in de volgende nummers van *Esperanto-Panorama* een rubriek **Uitgeperst "Speciaal".** De eerste is gewijd aan onze concurrent het Engels! Daarna volgt het Frans met zijn voor- en tegenstanders. In het eindejaarsnummer mogen de twee partijen het tegen elkaar opnemen: Engels contra Frans en vice versa. En dit is geen Esperanto-Propaganda, alles werd nauwgezet uit de toegezonden persknipsels gekozen. Om de gemoederen wat te bedaren, wordt de laatste speciale rubriek gewijd aan ons eigen taalgebied en aan andere kleine of zeer specifieke talen en taalprobleempjes.

De mot in het Engels?
In tegenstelling tot Frankrijk heeft Groot Brittannië geen taalakademie, die lexicologische uitspraken doet. De woordenboeken van Oxford worden echter algemeen beschouwd als de betrouwbaarste bijbels van de Engelse taal. Een woordvoerder van de redaktie van de woordenboeken verklaarde onlangs: "Tegenwoordig is onze taal vaak een bron van grote onzekerheid. Ons zelfvertrouwen wordt er door bedreigd. Goed Engels spreken is niet eenvoudig. Er zijn duizenden Engelse woorden die zelfs door Engelstaligen verkeerd worden uitgesproken en ook Radio en TV ontsnappen niet aan dat fenomeen.
GvA 02 maart 1983

Grote interesse voor Engelse talen-scholen
Vooral in het zakenleven is een goede beheersing van het Engels onontbeerlijk. Bij ons wordt als vrijwel vanzelfsprekend aangenomen dat ieder die een functie ambieert waar internationale contacten aan te pas komen, tenminste goed Engels spreekt, verstaat en schrijft. Maar hoeveel zakenlieden zijn voor een min of meer correcte Engelse brief niet aangewezen op de talenkennis van hun secretaresse? Juist voor dit soort problemen zijn de opleidingen bedoeld, die worden aangeduid als „Business English". Zij zijn uiterst efficiënt, zeer variabel, worden zoveel mogelijk aangepast aan de wensen van de cliënt, ze zijn betrekkelijk kort, intensief, en... duur; althans ze kosten naar onze begrippen heel wat.
Men werkt veel met bandopnamen, ook met video. Binnen de cursus is een gepast gebruik van wat men een talenlaboratorium pleegt te noemen.
(De Gooi- en Eemlander, 23 maart 1982)

Liever zijn broek uit
Terwijl het voor esperantisten evident is dat je in ieder geval een begin kunt maken vanuit het gezamenlijk ideaal: met het behoud van het eigene openstaan voor de ander, zijn er mensen die dat nooit zullen snappen. Zo riep de Engelse staatsman Baldwin in zijn tijd onvervaard uit: "Ik trek liever mijn broek uit in het openbaar, dan dat ik ooit een woord in een andere taal zou spreken.

Amerikaanse moedertalen
Het Amerikaans bureau voor statistieken nam de oorspronkelijke moedertalen van de Amerikanen onder de loep. Na het Engels, wat de meest voorkomende moedertaal is, volgt het Spaans (7,7 miljoen). Dan komen het Duits (5,1 miljoen), het Pools (2,5 miljoen), het Frans (2,5 miljoen) en het Jiddisch (1,2 miljoen).
(Gazet van Antwerpen, 19 mei 1982)

Seaspeak
Alhoewel Engels de voertaal is op zee, zijn er toch nog veel zeevarenden die die taal niet volledig beheersen. Dat kan problemen opleveren bij de radio-kommunicatie.

Met dat voor ogen is een Brits onderzoeksteam gestart met een projekt dat moet resulteren in een universele taal voor maritiem gebruik. De taal zal SEASPEAK gaan heten. De eisen die eraan worden gesteld behelzen niet alleen het gemakkelijk gebruik, maar tevens een eenvoudiger manier van het aanleren. Verwacht wordt dat het projekt tegen april van volgend jaar voltooid zal zijn.

De Zee, jan 1983

Engels pas nu officieel

Ongelooflijk en toch waar: de Amerikaanse Senaat heeft pas nu het Engels als officiële taal van de Verenigde Staten aangenomen. Het desbetreffende voorstel werd ingediend door senator Hayakawa, een naam die niet zo Anglosaksisch klinkt.

Hoe dan ook, Amerikaanse vrienden in België bleven het antwoord schuldig op onze vraag, of hun land dan tot nog toe geen officiële taal had. Inderhaast geraadpleegde Amerikaanse naslagwerken brachten evenmin opheldering. Men leest er enkel, dat het Engels „de meest gesproken taal" in de Verenigde Staten is, „de belangrijkste", of nog „de grootste".

Mogelijk heeft het zojuist goedgekeurde voorstel een financiële achtergrond. De aanspraak van grote groepen inwijkelingen op onderwijs in de moedertaal (Spaans, Chinees, enz.), waarop verscheidene Amerikaanse rechtbanken herhaaldelijk zijn ingegaan, weegt namelijk zwaar op de begroting van het officieel onderwijs. En de vrees bestaat, dat kleinere taalminderheden in de Verenigde Staten op hun beurt deze vonnissen gaan inroepen om tweetalig onderwijs (Engels en hun eigen taal) te bekomen.

(Het Laatste Nieuws, 6 sept. 1982)

Eén taal, één kommunikatiemiddel?

Een vreemd fenomeen is dat zelfs binnen de Europese Gemeenschap soms teksten worden vertaald uit het Engels naar... het Engels. In 1976 bijvoorbeeld betrof dat 2‰ van het totale vertaalvolume. Meestal gaat het om teksten van Britse of Amerikaanse oorsprong, maar ook Australisch-, Zuidafrikaans- en Canadees-engelse teksten zorgen ongetwijfeld voor interpretatieproblemen.

Het noodzakelijk anti-amerikanisme

Het geloof in de Amerikaanse samenleving kan slechts gedijen in de samenlevingen met de minste weerstand; in samenlevingen die de Amerikaanse waarden in zich opnemen. De gehele kulturele politiek of maatschappij exporterende visie van de de Verenigde Staten is gericht op de sekularisatie van dat geloof, het verwezenlijken van dat messianisme of duidelijk en klaar gericht op de vervanging van de Bijbel die de Amerikaanse grondwet is door de toepassing van de colafles, de chewing-gum, McDonald, het eenvoudige Engels, Dallas en de chips. De Verenigde Staten beogen een proces van kulturele gelijkschakeling, een gedwongen synkronisatie van uiteenlopende kulturen, een opgelegde akkumulatie, waardoor landen het waardenpatroon en dus de Amerikaanse samenleving als het ware kopiëren.

Ruim vijfenzestig procent van de mondiale kommunikatieboodschappen is afkomstig van de Verenigde Staten. De steeds verdere uitbouw van het satellietenpark alsook de aangroei van alle hardware, van komputer tot komplete mobiele televisiestudio's beloven weinig goeds waar het de verscheidenheid der kulturen en dus der opvattingen betreft. Ondanks voortschrijdende kommunikatiemogelijkheden is de kommunikatie er niet op vooruit gegaan; integendeel: het land dat de hardware betalen kon, heeft de kommunikatie gemonopoliseerd en vervangen door een strak éénrichtingsverkeer. De Verenigde Staten bieden een totale kultuur aan, van wasprodukt tot literatuur.

De Nieuwe nr 952, 5 mei 1982

Geen Engels

De Argentijnse coach Menotti legde bij de training van zijn ploeg voor de Mundial op geen enkele manier de zweep over zijn spelers. Het einde van de oorlog om de Falkland-Eilanden was voelbaar in het trainingskamp in Alicante. „De spelers zijn er stellig emotioneel door geraakt", zei Menotti. „Ik heb echter het idee, dat niemand werkelijk terneergeslagen is". Menotti wilde overigens geen woord Engels spreken tijdens de „open dag" in het trainingsonderkomen, hoewel hij die taal wel degelijk machtig is.

(Het Binnenhof, 17 juni 1982)

SHOGUN
Het werd pas écht leuk *achter* de camera's

Voor regisseur Jerry London werd de verfilming van J. Clavells bestseller „Shogun" de meest frustrerende ervaring van zijn leven.
Zo zorgde, onder ontelbare andere hinderpalen, de taalbarrière voor een konstant kommunikatieprobleem tussen Japanners en Amerikanen. Hoewel er altijd een legertje tolken op de filmset waren, bleken instrukties nooit vlug of precies genoeg door te stromen. Een zeeslag, waarbij een Japans galjoen, tien kleine boten en een cameraschip betrokken waren, liep uit op een slap-stick-vertoning van boten die in een ruwe zee kris-kras alle richtingen uitkoersten en waarbij aanvaringen alleen rakelings vermeden werden.
„Tegen de tijd dat een bevel vertaald was en doorgeseind, was de positie van de boot al door de stroming veranderd", zegt de regisseur. „Het heeft ons twee werkdagen gekost om een scène te filmen die we in een paar uur hadden kunnen afwerken als niet elke beweging vertaald had moeten worden. Soms was het echt gekkenwerk.
Soms was het pure Marx Brothers kolder. In een scène waar Toranaga's troepen in het heetst van de strijd worden geworpen, rukten 300 figuranten, ondanks alle instrukties naar de vier windrichtingen op...

(Humo)

Uitvinders hebben getracht *vertaalmachines* te construeren om de moeilijkheden van de taalbarrière te overwinnen, en een ander met zeer beperkt succes. Een dergelijke machine heeft, naar men zegt, het Engelse spreekwoord „Out of sight, out of mind" („Uit het oog, uit het hart") uit het Engels vertaald in het Duitse equivalent van „Onzichtbare idioot"! (...)

Deze maand gaat onze premie niet naar een inzender van krantenknipsels over taalproblematiek of Esperanto, maar naar mevrouw H.A. de Vreese-Kroon, Mariënpoelstraat 41, 2334 CX Leiden, Holland, voor haar waardevolle suggesties in verband met de inhoud van Esperanto-Panorama.

Een Universele Taal

Uit het maandblad „de Echte Waarheid" van februari 1982 haalden wij diverse fragmenten uit een artikel over de toekomstige Universele Taal.
Auteur is de Amerikaan R.F. Nair.

De huidige wereld is een *verdeelde* wereld — in haar politiek, godsdienst, ideologieën en in haar maatschappelijke orde. Ze is ook hopeloos verdeeld door talloze talen en dialecten. (...)

Het Grieks hield in de loop der eeuwen op een universele taal in de beschaafde wereld te zijn; en ook deze taal had tekortkomingen. (...)
God verhief de Engelse taal als zijn voornaamste instrument om aan het einde van dit tijdperk het goede nieuws van zijn spoedig komende Koninkrijk aan een groot deel van de wereld bekend te maken.
Maar waarom Engels? (...)
Engels wordt niet alleen in alle delen van de wereld geschreven, gesproken en begrepen, het is de *lingua franca*, de internationale taal, geworden van diplomatie, wetenschappen, handel en sport. (...)

Engels is een vrij gemakkelijk te leren taal, de grammatica is eenvoudig en het is een zeer bruikbare taal. Onder de grote talen van de wereld is het de meest expresieve. Een van de redenen is dat de Engelse taal woorden bevat uit vele talen — Hebreeuws, Sanskriet, Grieks, Latijn, Frans, Duits, Italiaans alsook diverse elementen van Russisch, Spaans, Portugees, Arabisch, Indiaans en andere weinig bekende talen. Dit geeft het Engels een ietwat internationaal karakter en een speciale bekoring. Het wordt wel „een concentratie van vele talen" genoemd.
Ofschoon al deze dingen waar zijn, heeft toch ook het Engels zijn tegenstrijdigheden en beperkingen. Uit het oogpunt van spelling is het een van de moeilijkste talen ter wereld. (...)

De Bijbel onthult niet rechtstreeks welke taal de universele „reine spraak" zal worden! Ze kan zeer goed gebaseerd zijn op het Engels.